

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

21 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Władysław Pawlak (przewodniczący)

SSN Agnieszka Piotrowska

SSN Karol Weitz (sprawozdawca)

Protokolant Anna Młyniec

po rozpoznaniu na rozprawie 21 stycznia 2025 r. w Warszawie
skargi kasacyjnej E. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 4 lutego 2021 r., VII AGa 621/19,
w sprawie z powództwa J.W.
przeciwko E. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.
o zapłatę,

oddala skargę kasacyjną.

Agnieszka Piotrowska Władysław Pawlak Karol Weitz

UZASADNIENIE

Powód J.W. wniósł o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanej E. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. kwoty 333 332,55 zł oraz kwoty 4 009.07 Euro z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 28 czerwca 2016 r. do dnia zapłaty od każdej z wskazanych kwot.

Wyrokiem z 9 maja 2019 r. Sąd Okręgowy w Warszawie zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 299 175,39 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 21 czerwca 2016 r. do dnia zapłaty, a w pozostałej części oddalił powództwo i orzekł o kosztach procesu.

Sąd ustalił, że powód J.W. w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej pod firmą T. zawarł z pozwaną 28 stycznia 2014 r. umowę sprzedaży, na mocy której nabył od niej ciągnik samochodowy marki [...] wyprodukowany w 2013 r. o numerze VIN [...] za kwotę 296 502,20 zł. Pozwana kupiła powołany ciągnik 25 września 2013 r. od spółki A. GmbH w B. za 50 000 Euro. Następnie 4 listopada 2013 r. zbyła przedmiotowy pojazd na rzecz S. z o.o. za kwotę 53 000 Euro. Z kolei S. z o.o. 24 stycznia 2014 r. sprzedała ciągnik samochodowy na rzecz P. Sp. z o.o. w P. za kwotę 51 445,72 Euro. Pozwana ponownie nabyła przedmiotowy ciągnik 28 stycznia 2014 r. i tego samego dnia dokonała jego sprzedaży na rzecz powoda.

11 lutego 2014 r. powód odebrał od pozwanej ciągnik samochodowy VIN [...] VIN [...] zarejestrowany pod numerem [...] wraz z dokumentacją dotyczącą jego własności.

Powód, w celu zapłaty ceny za nabyty samochód zawarł 29 stycznia 2014 r. z R. S. A. w W. umowę pożyczki i poniósł z tego tytułu koszt prowizji w wysokości 2 673 zł. Powód miał spłacać pożyczkę w ratach, na które składała się część kapitałowa i część odsetkowa. Termin płatności ostatniej raty przypadał 20 czerwca 2018 r.

Celem wykorzystania samochodu do prowadzenia działalności gospodarczej polegającej na wykonywaniu usług transportowych w kraju i za granicą dokonał w nim montażu dodatkowego zbiornika na paliwo. Wykonawca tej usługi na rzecz powoda wystawił z jej tytułu fakturę na kwotę 7 024,18 zł.

5 lutego 2014 r. powód zawarł umowę ubezpieczenia komunikacyjnego pojazdu, w ramach której opłacił składkę w wysokości 8 199,00 zł. Następnie powód zawierał umowy ubezpieczenia pojazdu w 2015 r. i 2016 r. 18 lutego 2015 r. zapłacił składkę w wysokości 5 000 zł., a 3 lutego 2015 r. w wysokości 6 782 zł. Od dnia odbioru pojazdu do 31 maja 2016 r. wykorzystywał go do transportu towaru krajowego i międzynarodowego. 31 maja 2016 r. Straż Graniczna w [...] zatrzymała

pojazd, uznając, że był on przedmiotem przestępstwa. Prokuratura Rejonowa w Świnoujściu postanowieniem z 6 sierpnia 2016 r. uznała ciągnik siodłowy za dowód rzeczowy i oddała go powodowi na przechowanie, zobowiązując go do przedstawienia ciągnika na każde żądanie organu prowadzącego postępowanie, bez prawa jego zbywania. W toku postępowania o sygnaturze RSD [...] prowadzonego w przedmiocie czynu z art. 291 § 1 k.k. w związku z art. 294 § 1 k.k. i z art. 109 k.k. ustalono, że pojazd został utracony w wyniku kradzieży 12 lutego 2013 r. na terenie Francji w miejscowości L. Właścicielem pojazdu w momencie dokonania czynu zabronionego była spółka C. S. A. z siedzibą we Francji. Zgłosiła ona utratę pojazdu 10 czerwca 2015 r. w policji w T. Postanowieniem z 31 października 2016 r. Prokuratura Rejonowa w Świnoujściu umorzyła prowadzone pod sygnaturą PR. DS. [...]1 w Polsce postępowanie przygotowawcze w sprawie o paserstwo. Postanowieniem z 31 października 2016 r. uchylono powołane postanowienie z 8 sierpnia 2016 r. w części dotyczącej oddania przedmiotowego pojazdu na przechowanie i nakazano zwrócić go właścicielowi C. S. A. reprezentowanej w Polsce przez spółkę E. w W. Orzeczeniem z 27 lutego 2017 r. Sąd Rejonowy w Świnoujściu utrzymał w mocy postanowienie z 31 października 2016 r. 28 marca 2017 r. funkcjonariusze straży Granicznej w [...]1 na podstawie postanowienia z 31 października 2016 r. odebrali pojazd od powoda.

20 czerwca 2016 r. pełnomocnik powoda złożył pozwanej oświadczenie o odstąpieniu od umowy sprzedaży pojazdu i wezwał pozwaną do zwrotu jego ceny w wysokości 296 502,20 zł i zapłaty kosztów ubezpieczenia pojazdu w wysokości 27 133 zł, kosztu kredytu na zakup pojazdu oraz odsetek w kwocie 4009,07 zł, prowizji w wysokości 630 Euro i wartości dokonanych nakładów w wysokości 7 024,16 zł 18 listopada 2016 r. pełnomocnik powoda skierował do pozwanej wezwanie do zapłaty kwoty 333 332,55 zł i 4009 07 Euro. Pozwana nie uznała skuteczności odstąpienia od umowy podnosząc zarzut przedawnienia roszczeń z tytułu umowy sprzedaży oraz powołując się na to, że powód nabył własność pojazdu na podstawie art. 169 § 1 i 2 k.c. Sąd uznał powództwo za zasadne w zakresie kwoty 296 501,20 zł, stanowiącej cenę sprzedaży i kwoty 2 674,19 zł stanowiącej prowizję, którą powód zapłacił z tytułu pożyczki udzielonej mu na zakup

pojazdu. Za podstawę prawną żądań Sąd uznał art. 560 § 1 w związku z art. 494 i z art. 574 k.c.

Sąd przyjął, że powód wykazał, że zakupiony przez niego pojazd miał wadę prawną, skoro ustalono, że był skradziony i powodowi nakazano jego wydanie spółce francuskiej jako jego właścicielce.

Sąd ocenił, że pozwana nie wykazała, że nabyła pojazd na podstawie art. 169 k.c., gdyż przedstawione przez nią dowody nie potwierdzają tego. Uznał ponadto, że przedsiębiorca, który sprzedaje auto pochodzące z kradzieży nie może uwolnić się od odpowiedzialności z tytułu rękojmi, nawet, jeżeli sam nabył je w dobrej wierze, i nie wiedział o jego wadzie prawnej, oraz że taki przedsiębiorca odpowiada wobec swojego kontrahenta (kolejnego nabywcy) nawet wtedy, gdy pojazd nie może zostać mu wydany, gdyż np. wskutek ustalenia, że pojazd został pierwotnie skradziony, zwrócono go właścicielowi. Według Sądu, powód odstąpił od umowy sprzedaży skutecznie, gdyż w chwili odstąpienia od umowy nie upłynął jeszcze roczny termin na złożenie oświadczenia woli o odstąpieniu od umowy, liczony od chwili, gdy powód dowiedział się o wadzie prawnej pojazdu. Oceniając żądanie powoda jako zasadne w zakresie zwrotu uiszczonej ceny Sąd stwierdził, że jego podstawę stanowi art. 560 § 1 w związku z art. 494 k.c. Uznał, przy tym, że powód wykazał swoje roszczenie w części, tj. w zakresie kwoty 296 501,20 zł, stanowiącej cenę sprzedaży, oraz kwoty 2 673,19 zł, stanowiącej wartość prowizji z tytułu umowy pożyczki. Według Sądu, powód nie wykazał zasadności roszczenia w zakresie odsetek w wysokości 4009,07 Euro oraz w zakresie kosztów niezbędnego remontu pojazdu, które miały wynieść 7 024,16 zł, a także w zakresie kosztów ubezpieczenia pojazdu za okres od dnia jego wydania do daty odstąpienia od umowy, które miały wynieść 27 133 zł. O odsetkach sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 w związku z art. 455 k.c., biorąc pod uwagę, że wezwanie do zapłaty doręczono pozwanej 20 czerwca 2019 r. i fakt wyznaczenia jej w nim 7-dniowego terminu na dokonanie zapłaty. Jako niezasadne Sąd ocenił podniesione przez pozwaną w odpowiedzi na pozew twierdzenie o skutecznym dokonaniu przez pozwaną potrąceniu z należności dochodzonej przez powoda kwoty 136 325 zł tytułem bezumownego korzystania przez powoda z pojazdu i pobierania zeń pożytków w okresie od 11 lutego 2014 r. do 31 października 2016 r. Apelację od wyroku z 9 maja 2019 r. złożyła pozwana. Wyrokiem

z 4 lutego 2021 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił apelację. Sąd Apelacyjny podtrzymał ocenę dowodów dokonaną przez sąd pierwszej instancji i poczynione przezeń ustalenia faktyczne. Podzielił również rozważania prawne Sądu pierwszej instancji przyjmując, że do chwili zatrzymania spornego pojazdu przez Straż Graniczną tj. do 31 maja 2016 r. nie upłynął – licząc od chwili jego wydania powodowi – przewidziany w art. 169 k.c. trzyletni termin warunkujący nabycie własności rzeczy ruchomej nabytej od osoby nieuprawnionej, wobec czego powód nie stał się jego właścicielem. Ponadto Sąd Apelacyjny uznał za prawidłowe stanowisko sądu pierwszej instancji co do zasądzenia zwrotu ceny obejmującej podatek VAT. Przyjął w tym zakresie, że rozliczeniu między stronami podlegała zapłacona cena, a nie szkoda, którą powód poniósł wskutek zakupu pojazdu z wadą prawną.

Skargę kasacyjną od wyroku z 4 lutego 2021 r. wywiodła pozwana. Zarzucając naruszenie art. 327¹ § 1 w związku z art. 391 k.p.c. oraz art. 24 ust. 1 ustawy - Prawo prywatne międzynarodowe (Dz.U. z 1965 r. Nr 46, poz. 290) i art. 574 k.c., wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zdaniem skarżącej naruszenie art. 327¹ § 1 w związku z art. 391 k.p.c. miało polegać na tym, że Sąd drugiej instancji miał tylko pozornie rozpoznać zarzuty apelacji i w konsekwencji niesłusznie oddalić jej apelację. Zrzut ten jest źle skonstruowany i nie może z tego powodu odnieść skutku. Skuteczne zarzucenie Sądowi odwoławczemu, że nie wypełnił należycie swojej roli sądu odwoławczego, gdyż nie rozpoznał sprawy w granicach apelacji i nie uwzględnił całego materiału procesowego zgromadzonego w postępowaniu w obu instancjach wymaga powołania w podstawie zarzutu naruszenia art. 378 § 1 lub art. 382 k.p.c., gdyż te przepisy regulują przedmiotowe kwestie. Skarżąca wymagania tego nie dopełniła, gdyż powołane przepisy wzmiankowała jedynie w uzasadnieniu omawianego zarzutu, nie wymieniając ich jednak wśród przepisów objętych tym zarzutem jako przepisów, których naruszenia miał się dopuścić Sąd drugiej instancji.

Skarżąca podniosła ponadto, że Sąd drugiej instancji miał naruszyć art. 24 ust. 2 ustawy – Prawo prywatne międzynarodowe z 12 listopada 1965 r. przez

zaniechanie ustalenia prawa właściwego dla oceny skutków nabycia samochodu od nieuprawnionego i niezastosowanie tego prawa w sprawie. Zarzut ten jest oczywiście bezpodstawny, gdyż powołana ustawa z 12 listopada 1965 r. została uchylona z dniem 16 maja 2011 r. i zastąpiona przez ustawę z 4 lutego 2011 r. - Prawo prywatne międzynarodowe. Biorąc pod uwagę, że sprzedaż samochodu w niniejszej sprawie nastąpiła 28 stycznia 2014 r. tj. po uchyleniu ustawy z 12 listopada 1965 r., ustawa ta nie mogła mieć zastosowania w niniejszej sprawie, wobec czego zarzut naruszenia jej przepisu nie mógł być uznany za uzasadniony.

W ocenie skarżącej, naruszenie art. 574 k.c. polegało na tym, że Sąd drugiej instancji błędnie przyjął, że prowizja od udzielonego kredytu na zakup rzeczy ruchomej będącej przedmiotem sprzedaży dotkniętej wadą prawną oraz podatek VAT uiszczony od tej sprzedaży w sytuacji odstąpienia od umowy przez nabywcę, bez względu na osiągnięty zysk, który rzecz przyniosła, stanowią ujemny interes umowy i nie mogą być obniżone z uwagi na ten zysk. Zarzut ten również nie może odnieść skutku, gdyż uszło uwadze skarżącej, że główną podstawą rozliczenia stron po odstąpieniu od umowy był art. 494 k.c., a nie art. 574 k.c. przewidujący roszczenie o naprawienie szkody w razie odstąpienia od umowy wskutek wady prawnej rzeczy sprzedanej, a skarżąca nie zrzuciła naruszenia art. 474 k.c. Przepis art. 574 k.c. miał w sprawie zastosowanie jedynie w zakresie, w którym sąd zasądził od pozwanej na rzecz powoda zwrot prowizji od pożyczki zaciągniętej na zakup pojazdu. Nie może natomiast ulegać wątpliwości, że prowizja ta stanowiła szkodę, którą powód poniósł nabywając rzecz z wadą prawną.

Wobec bezzasadności wszystkich zarzutów kasacyjnych należało oddalić skargę kasacyjną.

Z tych względów, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

Agnieszka Piotrowska Władysław Pawlak Karol Weitz

(M.M.)

r.g.